

չունիւր Արդեօք, Թերզեան իրաւի ձեռնարկածները կը յուսայ ի գլուխ հանել՝ որոնք Տէրութեան և Ազգային օրինաց հակառակ են։ Ըսէք ինձ, Ամեն. Տէր, լսուած է արդեօք մինչեւ ցայսօր առանց ժողովրդեան փափագանաց և քուէար կուծեան զաւառի պարապ աթոռի մը Եպիսկոպոս, Առաջնորդ զրկել Պատրիարքական բռնակալութեամբ, սպառնալից և թերեւս հինաւորաց բանադրանաց զօրութեամբ, որոյ ոյժն այժմ բըթացած է բարեբաղդաբար։

Սահմանադրութեան և Ազատութեան այս դարձն մէջ կարելի է միմեք բռնակալութեան ժամանակին անկարելի եղածըն այժմ ի գործ դրուիլ։ Արդ, փոխեցէ՛ք, փոխեցէ՛ք մտքերնիդ և հեռացուցէ՛ք Ձեզմէ ամէն յոսի թելադրութիւն. զի եղեցի յեւթին չար քան զառաջինն կ'ըսէ սուրբ Աւետարանը։ Այս վատթար ընթացքով ոչ ի՞նչ միայն պատիւնիդ աշխարհի առջեւ վարկաբէկ կ'ընէք, այլ նաեւ Ձեզ հետ միացող մի քանի եպիսկոպոսք և վարդապետք վարկաբէկ կ'ըլլան, որոնք կամայ և ակամայ դիմած են առ Ձեզ իրենց անձնական շահերուն ապագաւ։ Մի՛ կարծէք բնաւ, որ ինչպէս երբեմն տեսնած և զգուած ուրիշի փարախն ուղեն մտնել ունայ, թէպէտ միմիայն այս փափաքնիդ, բայց Ձեր գործիքան՝ քիչով զոհանալ և տրեւ ըստը ազգ. կալուածոց։ Այո՛, չխախտէ՛ք չղարն առաջն խաղի օրերը շատոնց անցած, անհետացած են։ Լաւ զիտցէ՛ք, որ այժմ ազգերնս մի սիրտ, մի հոգի, իրարու հետ միացած՝ երբեք ան միմեք ցմառ ըստ կարգադրութեան Տէրութեան և Ազգային օրինաց յառաջ ընթանալ, փայլի և պայծառանալ, օտար ազգաց նման և ոչ թէ Ձեր բռնակալութեան ոտքի ներքեւ առաքուր ըլլալ։ Միմէ Օսմ. վեհափառ Տէրութեանիս, այս Սահմանադրութեան։

Հաստեան քաղաքականութեան ժամանակին շարունակը պիտի արտօնէ՛ Ձեզ այժմ, քանի որ վեհերնիդ իր պատուէրներուն հակառակ չէք դադարիք կրկին և կրկին նամակներով առ Ձեզ կոչել ուղած Եպիսկոպոսներնիդ և վարդապետներնիդ, և թշնամոյն մայրաքաղաքին մէջ բազմած և Սինօդ կազմած, չի լըսուած պատգամներ կը տեղացնէք Ազգ. աւանդութեանց հակառակ։

Եթէ փափագածներնուդ և պահանջներնուդ մասին ունիք փաստեր և զօրաւոր ապացոյցներ, է՛ր աղագաւ փախուտ տալ ի Հռոմ, և հոն, մեր վեհ. Տէրութեան թշնամոյն քաղաքը բազմած՝ յոյսորտալ, պատգամներ տալ եկեղեցւոյ քահանայ, որոնցով ժողովուրդը կը յազգէք չարաչար, զոր եթէ Տէրութեանն իս ուզէ, ան և անեղանելի պոյժով մըն ալ Ձեզի և Ձեզի հետ տեղդ միացողներուն դէմ զօրծաղրել կուտայ, ի խաղաղութիւն ժողովրդեան։

Վերջապէս եզրակացնելով խորհրդածութեան, ինքեմ հաճիք յանուն արդարութեան և մարդասիրութեան՝ երկրիս գիտաւորի մը ամենամեծ ըլլալը և ընդհարման ժամանակի վախը յիշել և նկատի առնել ըրած խորհրդածութեան ի փառս և ի պարծանս Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ և յանդերձութեան ժողովրդեան։

Խոնարհութիւնը մայր է համայն առաքելութեանը ըստած է. Սաղմոսերգուն զայս կը հաստատէ՝ Տէր աղաւթաւանից հակառակ կայ ևս այս շնորհս խոնարհաց։

Քառասուն երկու տարի Ազգային իրաւանց կուռնի մէջ անընդհատ պատերազմող ժողովրդեան մը ընդդէմ կանգնելովիդ մի՛ յուսաք երբեք որ նպատակներնուդ հասնիք. քանի որ այժմ մեծամասնութիւնն, բազմաթիւ մաս մը կը զերծել Ազգիս կողմն է և մնացեալը կամայ և ակամայ ի շահ անձանց մնացած են Ձեզ հետ, ըստ առակին՝ յարդի

նկրեւեմ ջուր փայտնելով, կեղծաւոր բարեկամաց նման։ Միմէ կարելի է ազգի անհատ մը իր ցարդ տեսած Ազգային բարեկարգութիւններէն, աւանդութիւններէն և արարողութիւններէն շեղիլ և ուրիշ թիւր չաւոր մէջ մտնել, բոլորովին ալաւզ և տարօրինակ, ի շնամ Ազգային իրաւանց և այս ալ Սահմանադրութեան և Ազատութեան դարձն մէջ, բնաւ երբէք։

ԳԻՍԱԽՈՐ

ԼՈՒԹՅՈՒ ՖԻՐԻ ՊԵՅԻՆ

ՏԻՎԱՆԸ ՀԱՐՊԹԱՐԱՅԵՆՏԱՆ ՏԵՐՏԵՍԹԻՆԷ

ԹԵՂԵՊՈՒՍ

Ճուժա իրթնի սապահ, Տէրսի մէկ պուսը վէ Թանգիմաթ զազէթաւը սէր մուհարիրի Լուծի Թիքի պէյ, Մէնլիսի մէկ պուսան կէմէք իւզէ Այիթիֆանօստաթ խանէնիստէն հարեքէթ իմ միջ ուր տուր հայտէ, Հիւսէյին պէյ իսթիստէ պիւր պաշը, 4-5 բոյս վէ սալիէ իւէ պիւրիքտէ զարչըսնալ չըգարազ, տիվանը հարպա կէմէսինի թէքիթ իտէր, Լուծի Թիքի պէյ՝ զէնտիսի մէկ պուս ուր տուր նա, չախանա թէքարուզ օլունամաեաճաղըն վէ Մէնլիսի մէկ պուսանը զարարը օլմաարգան, տիվանը հարպըն զէնտիսինի տէրաթէթ իմ մէջ հազը պուսուն՝ մատըղըն պեհան իւէ, թէքիթը մէկ քիւրը բէտտ իյէր, Տիվանը հարպ վէքիթ, Հարպիէ նէզարթիթն զատար զէնտիսինի նազիթեան, կէօթիլիքիթ թէքար իմ տիկինտէ, Տէրսի մէկ պուսը՝ «Պէն նազիթեանէ սիվին իւէ կէմէք. լաքին էկէր ճէպրէն, չէքիթիթէրէք, պէնի կէօթիլիք մէք իշին սիլէ էր վէքիթիթ իւէ, օ պաշա մէսէք. իսթիլիքիթիթ եաբապիլիթսինիդ» տէյ ճէվապ վէքիթ, Տէրաթի մէկ մուրարըն իւէ, օ օլուն թալիմաթարը օլմաարգան Լուծի Թիքի պէյ՝ իմ մէջ ճէպրէն կէմէք իւզէ թէքէն իւզիք օլուն. զապիթ իւէ բոյսիթ տէրաթիլ օլունար, վէ Միքէնիթ թէքար տէր տէսիթն թէյլապիլիս իմ մէջ իտէն, վէ Լուծի Թիքի պէյին մուսալիթիթ իմ մէջ տէն, զապիթ՝ տիվանը հարպտան թէլէֆօն իւէ թալիմաթ իսթիլիքիթ տէկին պէլէմէսինի թէնա իտէր, Լուծի Թիքի պէյ, պէլէմէք՝ տիվանը հարպըն զարարըն զապուլ իմ մէք տիւր, տէնէրէք, թէքար բէտտ իտէր, վէ պիւր ֆիթուր Խուլանա տէվաթ իւլէմէք իւզէ, պիւր միւտէթ վաբօրա պէլէտիթտէն սօնրա, զապիթ վէ բոյս մէմուրարը՝ տիվանը հարպտան թէլէֆօն վաբընալալ թալիմաթ իսթիլիքիթ մէկ զուլ օլունալարը սըրաաա, միւմալիլ արապաեա բաքիպէն, Մէնլիսի ումուսի տալիթսինէ կիտէր։

Լուծի Թիքի պէյ, էյնէ թալիլի կանաթնաա, մէնլիս մաշկիլիթ մուսալար լէթիթն, պու խապէր ֆէվզէլատէ հէյեճանը մուսիլ օլուն. Մուսալիթ ֆըրգա մէկ պուսարը, տէրաթ թօրանալ ճիւզի պիւր միւզաթէրէտէն, վէ Մահմուտ Շէվքէթ բաշա ալէյիթտէ աղըր սէօլլէր սէօլլէն տիթտէն սօնրա, միւնալիլիլէն վէ սատրազամ իսթիլիքիթ իտիլիքիթի զարարընալարը, Մուսալիթ մէկ պուսար, տիկին պիւր թագրի իւէ տէ, էկէր իսթիլիքան բէտտ օլունուրա, մէկ պուսընա իսթիլիք իտէնէլլիթի պիւրիթիլէ

